

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

2018

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
ПРИЈАТЕЉИ ДЕЦЕ СРБИЈЕ
ЗА 2018. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

ПРОГРАМСКИ ДЕО	4
A. СТАЛНИ ПРОГРАМИ	4
A 1. КЊИЖЕВНА НАГРАДА „НЕВЕН“	4
A 2. ПРИЗНАЊЕ ДОБРА ИГРАЧКА.....	5
A 3. БЕЏЕВИ И ДОБРОДОШЛИЦЕ ЂАЦИМА ПРВАЦИМА	5
A. 4. ДЕЧИЈА НЕДЕЉА 2018.	5
A.5. ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈБОЉУ ДЕЧЈУ КАРИКАТУРУ „МАЛИ ПЈЕР“	13
Б. ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ	15
Б1. ДЕЦА У АКЦИЈИ! ОДРАСЛИ И ДЕЦА ЗАЈЕДНО КА СИГУРНОМ И БЕЗБРИЖНОМ ДЕТИЊСТВУ	15
Б2. ПРОЈЕКАТ „ЛАБОРАТОРИЈА БУДУЋНОСТИ“ (EASMUS+, FUTURE LAB).....	16
Б3. ПРОЈЕКАТ СРУШИМО ЗИДОВЕ – МАГИЧНА КУТИЈА	16
Б4. U REPORT - УКЉУЧИВАЊЕ МЛАДИХ У РЕШАВАЊЕ ДРУШТВЕНИХ ИЗАЗОВА КРОЗ ПРОЦЕС ИНОВАЦИЈА И ПАРТИЦИПАЦИЈЕ	17
ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ – НОВИ ПОДСТИЦАЈИ И ИНИЦИЈАТИВЕ	17

УВОДНИ ДЕО

Пријатељи деце Србије (ПДС) је друштвена, невладина организација која се бави бригом о деци, а мисија јој је да својим деловањем доприноси заштити, промоцији и остварењу права детета, стварању услова за сигурно и срећно детињство, живот сваког детета у подржавајућем и инклузивном породичном и друштвеном окружењу. Залажемо се за остваривање права на квалитетно образовање, здравствену и социјалну заштиту, за поштовање положаја детета у друштву, за слободан, хармоничан и оптималан развој и пуну партиципацију деце у областима које их се тичу, а у духу наше традиције и Конвенције о правима детета и свих осталих позитивних међународних и домаћих прописа.

Пријатељи деце Србије делују као организација и као асоцијација општинских организација које се укључују у различите активности и пројекте које ПДС реализује на националном и регионалном нивоу. Организација има канцеларију у Београду, као и стално и повремено запослене професионалце/ке, а окупља и велики број стручних сарадника/ца који/е се баве децом: ствараоца за децу, наставника/ца, родитеља, студената/киња и осталих заинтересованих грађана/ки.

Пријатељи деце Србије су ове године радили у сарадњи и уз подршку следећих организација и институција: Влада Републике Србије, Одбор за права детета Народне Скупштине, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство културе и информисања, Министарство просвете, науке и тех. развоја, Савет за права детета Владе РС, УНИЦЕФ, Међународни клуб жена, Скупштина града Београда, Заштитник грађана, Републички завод за соц. осигурање, велики бројем организација цивилног друштва, као и Мрежом организација за децу Србије (МОДС) и Националном асоцијацијом практичара/ки омладинског рада (НАПОР).

Уз све друштвене изазове и тешкоће које се одражавају и на наш рад, у 2018. су остварени многобројни програми, пројекти и активности, били смо активни у владином и невладином сектору, а постигнута је и одрживост рада канцеларије – што у датом контексту, нису ни мали, ни занемарљиви резултати. Чланови Управног одбора ПДС, током 2018. одржали су две редовне и четири електронске седнице и у редовној су директној и писаној комуникацији са извршном директорком у вези свих текућих питања у вези са радом канцеларије, и према својим могућностима укључени у планирање и реализовање свих активности. У 2018. години одржана је редовна седница Скупштине Пријатеља деце Србије 15. децембра, а чланови Скупштине редовно су електронски информисани о деловању организације (е-маил, сајт, друштвене мреже...).

ПРОГРАМСКИ ДЕО

У сарадњи са градском и општинским организацијама, као и надлежним институцијама, организацијама, удружењима и грађанима, планирани су, организовани, праћени, реализовани и евалуирани следећи стални програми/пројекти/активности:

А. Стални програми

А 1. КЊИЖЕВНА НАГРАДА „НЕВЕН“

Четвртог дана Дечије недеље, 4. октобра у Свечаној сали Скупштине града Београда одржана је додела Књижевне награде "Невен" за дела издата у 2017. години и Признања "Добра играчка" за текућу годину. У име организатора, свечаност је отворила Весна Петровић Урошевић, председница Управног одбора Пријатеља деце Србије. Програм је водио Владимир Јелић, тв водитељ и новинар.

„Невен“ је најстарија и назначајнија награда из области стваралаштва за децу у Републици Србији а додељује се за белетристику, илустрацију књиге/сликовнице и популарну науку. Установљена 1955. године у организацији Пријатељи деце Србије, ова награда подстиче стваралаштво за децу, афирмише ауторе и најуспешнија остварења за децу. Награда „Невен“ додељује се сваке године за издања штампана у претходној години. На овогодишњи конкурс стигао је 49 наслова објављених у 2017. години, из 12 издавачких кућа.

Жири за белетристику радио је у саставу: Милован Данојлић, Гордана Главинић и Ивана Мијић Немет и донео ОДЛУКУ да се награда “Невен“ за белетристику за 2017. годину додели **Златку Васићу** за књигу „Чудесно путовање“ у издању **Креативног центра**. У конкуренцији за награду је било 27 наслова.

Жири за илустрацију радио је у саставу: Оливера Батајић Сретеновић, Бојан Стеванић и Братислав Миленковић, а од укупно 23 наслова које су имали у избору, донели су ОДЛУКУ да се награда „Невен“ за илустрацију за 2017.г. додели **Милицы Раденковић** за књигу „Измислица“ у издању **Лагуне**.

Жири за популарну науку радио је у саставу: Љубица Урошевић, Милован Данојлић, Гордана Главинић и Ивана Мијић Немет. У конкуренцији за награду било је 9 наслова, а жири је донео ОДЛУКУ да се награда “Невен“ за популарну науку за 2017. годину додели **Татјани Михајилов Крстев** за књигу „50 ЕКСПЕРИМЕНАТА ИЗ ЖИВОГ СВЕТА“, у издању **Креативног центра**.

Награде су уручивали председници жирија, а осим скупоцене повеље чији је аутор Душан Петричић, лауреати су добили и новчану награду у износу од 50.000,00 динара.

Покровитељи награде НЕВЕН и признања ДОБРА ИГРАЧКА ове године били су: Министарство културе и информисања, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије, Продуцентска кућа „НИРА“. У реализацији програма значајну подршку су пружили и Модна кућа „Мона“, Књиговезница „Паштрмац“ и Скупштина града Београда, као домаћин манифестације.

A 2. ПРИЗНАЊЕ ДОБРА ИГРАЧКА

Признање ДОБРА ИГРАЧКА има за циљ промовисање домаће квалитетне играчке, као и подстицање произвођача и увозника да на тржишту обезбеде што квалитетније играчке водећи рачуна о васпитно-образовним, развојно-подстицајним, здравственим, естетским, техничко-технолошким и еколошким критеријумима. Признање додељује организација Пријатељи деце Србије од 1987. године, а награда се састоји од повеље чији је аутор Борут Вилд и права коришћења знака Добре играчке.

На овогодишњи конкурс за признање „Добра играчка“ стигло је 16 играчака.

Жири за доделу признања ДОБРА ИГРАЧКА радио је у саставу: Љиљана Драгутиновић, дипл.васпитач, Татјана Матијаш, педагог и Весна Јањевић-Поповић, психолог и донео ОДЛУКУ да Признање и могућност коришћења знака „Добре играчке“, ове године припадну трима произвођачима: **Lenador Studios** за играчку "Креативна математика", **Treemamas** за играчку "Позориштанце" и **JamaX** за играчку "Дум Дум Дум".

Све књиге и играчке приспеле на овогодишњи конкурс НЕВЕН и ДОБРА ИГРАЧКА поклоњене су ОШ "Љупче Шпанац" из Беле Паланке и ОШ "Ђура Јакшић" из села Јелашница код Ниша и Омладинском форуму за едукацију Рома, Бујановац. Свечаности су присуствовали еминентни ствараоци за децу и представници академске јавности, а након свечаности приређен је коктел.

Покровитељи награде НЕВЕН и признања ДОБРА ИГРАЧКА ове године били су: Министарство културе и информисања, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије, Продуцентска кућа „НИРА“. У реализацији програма значајну подршку су пружили и Модна кућа „Мона“, Књиговезница „Паштрмац“ и Скупштина града Београда, као домаћин манифестације.

A 3. БЕЦЕВИ И ДОБРОДОШЛИЦЕ ЋАЦИМА ПРВАЦИМА

Ова национална акција реализована је на основу дугогодишњег искуства, а комплети су припремљени и дистрибуирани према примљеним наруџбинама заинтересованих основних школа и локалних самоуправа.

Као и сваке године, бецеве и афише са текстом у виду добродошлице ћацима првацима осмислили су и дизајнирали, добитници награде „Невен“ из претходне године. Текст је написао добитница награде за белетристику Урош Петровић, а илустровала је Маја Веселиновић - добитница награде за илустрацију. Текст Добродошлице преведен је на румунски, русински, мађарски, словачки и ромски језик.

Штампано је 8.000 комплета бецева и афиша са добродошлицом од чега је продато 6.536 комплета, док је остатак подељен гратис, школама, организацијама које се баве децом и дечијим болницама, као и учесницима сајмова и промоција на којима је ПДС учествовао.

A. 4. ДЕЧИЈА НЕДЕЉА 2018.

од 1. до 7. октобра 2018. године, слоган: МОЈЕ ЈЕ ПРАВО ДА ЖИВИМ СРЕЋНО И ЗДРАВО – за одрастање без насиља

Дечија недеља се сваког октобра реализује у циљу побољшања положаја детета у Србији. Ова национална манифестација представља успешан модел сарадње државе, различитих цивилних и струковних организација, и повезивања свих важних актера у заштити дечијих права. *Дечију недељу*

препознају све релевантне институције образовања, социјалне и здравствене заштите, културе, па се њена улога из године у годину унапређује, а избор најактуелнијих тема од важности за положај детета у нашем друштву доприноси томе да се њени резултати препознају на националном нивоу.

На нашим просторима *Дечија недеља* се обележава од 1934. године, и од тада се мења и развија прилагођавајући своје програмске циљеве стварним потребама и проблемима деце. Од 1987. године је на предлог организације Пријатељи деце Србије уведена у Закон о друштвеној бризи о деци.

Уз традиционалну подршку и покровитељство Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у реализацији активности *Дечије недеље* на националном и локалном нивоу учествују многобројне владине институције, удружења грађана, као и угледни појединци посвећени деци. Указујући на најактуелније изазове и сензибилишући јавност на потребе деце у остваривању својих права, *Дечија недеља* подстиче даљи развој услова за бољи положај детета, и подсећа све релевантне друштвене актере на неопходност усмереног и константног пружања образовне, социјалне, здравствене, културне и финансијске подршке сваком детету у нашем друштву. Ова манифестација је од посебне важности и због тога што подстиче и промовише пуну партиципацију деце, односно њихово директно учешће у друштвеном животу кроз слободно формирање и изражавање мишљења о свим питањима која их се тичу, у складу са годинама живота и зрелости.

У *Дечијој недељи* су обједињени сви актери у циљу заштите и спречавања свих постојећих и потенцијалних облика насиља над децом. Ово је била прилика да се читаво друштво и сама деца оснаже да различите облике насиље препознају и одмах реагују свим постојећим механизмима заштите, а у циљу стварања окружење у коме ће се свако дете осећати сигурно и заштићено.

Програм активности Дечје недеље, на републичком и локалном нивоу, остварен је уз пуну партиципацију деце и младих широм Републике Србије. Остварени су циљеви ове дугогодишње манифестације која скреће пажњу на децу и младе као субјекте права и носиоце захтева према држави у остваривању тих права, а сви програми били су вођени у духу Конвенције о правима детета УН и осталим релевантним међународним и националним документима и позитивним прописима.

ПОНЕДЕЉАК, 1. октобар, 11:00-13.30 сати, Републички завод за соц. заштиту, Теразије 34

ОТВАРАЊЕ ДЕЧЈЕ НЕДЕЉЕ

- **Јавна и медијска промоција**
- **Јавна дебата: „Из планова у акцију – за одрастање без насиља”**

Отварање Дечије недеље, уз медијску и јавну презентацију програма манифестације, одржано је у Републичком заводу за социјалну заштиту у Београду. Програм је водио новинар Милош Миловановић. Свечаност је отворила вокална група Дечјег културног центра „Нађи своју звезду“, под диригентским вођством Снежане Деспотовић.

Свечано отварање Дечје недеље, окупило је чланове Владе Републике Србије и представнике надлежних министарстава, Одбора за права детета Народне скупштине Републике Србије, Канцеларије УНИЦЕФ-а у Београду, значајних институција, удружења цивилног друштва која се

баве остваривањем и унапређивањим права детета у нашој земљи, Пријатеља деце Србије и електронских медија.

Дечију недељу је отворила Стана Божовић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, која је истакла њен вишедеценијски значај, као и потребу за заштитом сваког детета у нашем друштву, наводећи да држава улаже велике напоре да сваком детету обезбеди срећно и здраво детињство.

Присутнима су се обратиле и Сандра Божић, народна посланица, члан Одбора за права детета Народне скупштине, Гордана Стевановић, заменица заштитника грађана за права детета и родну равноправност, Северин Леонарди, заменица директорке УНИЦЕФ-а за Републику Србију и Ива Ераковић, директорка Пријатеља деце Србије. Свечаности је присуствовала и шеф Одсека за послове у области популационе политике и финансијске подршке породици, Милена Антић Јанић.

У наставку свечаности уручено је признање МАСЛАЧАК које организација Пријатељи деце Србије додељује као друштвено признање за добротворство деци. Ово значајно признање има за циљ да укаже на примере добре праксе у пружању подршке деци и њиховом развоју, а овогодишњи добитник признања МАСЛАЧАК је БРАНКА ВЕСЕЛИНОВИЋ. Признање је уручила председница Скупштине Пријатеља деце Србије, Љубица Бељански Ристић.

Бранка Веселиновић је глумица која је глумила у више од 100 представа у позоришту и више од педесет телевизијских серија и филмова, али и велики хуманиста и добротвор од својих најмлађих дана. Број деце и људи којима је помогла је много, много већи од броја њених улога у позоришту, на телевизији и на филму. Са својим супругом Млађом основала је Фонд Бранке и Млађе Веселиновић за помоћ деци са инвалидитетом, а од 1980. године, четири године је била амбасадор УНИЦЕФ-а. Добитник је бројних плакета, награда и признања за свој глумачки и хуманитарни рад. Иако је госпођа Бранка недавно прославила 100. рођендан и данас неуморно обилази доме за децу без родитељског старања, децу са инвалидитетом, пензионере у домовима за старе... Помаже им, прикупља помоћ, носи поклоне, обасипа их својим ентузијазмом, забавља их причама на неколико језика које течно говори, смеје се и дружи са њима.

У наставку отварања ДН одржана је јавна дебата **„Из планова у акцију – за одрастање без насиља“** а учествовали су: Оливера Зечевић, шеф одсека за сузбијање и превенцију малолетничке деликвенције, МУП-а Србије и чланица Савета за права детета, Владе РС, проф. др Вероника Ишпановић, чланица Савета за права детета и руководилац Радне групе за израду Националне стратегије за превенцију и заштиту деце од насиља, Саша Стефановић, директор Мреже организација за децу Србије (МОДС) и Олга Девећ, чланица дечје партиципативне групе Пријатеља деце Србије.

Говорило се о мандату новог стратешког оквира за превенцију и заштиту деце од насиља и очекивањима од примене акционог плана, конкретним напорима МУП-а, Министарства просвете и осталих актера у заштити детета, као и о доприносу цивилног друштва у интерсекторској размени и сарадњи у овој области. Наглашена је потреба за повезивањем свих који се темом баве, усаглашавање и обједињавање активности, са Саветом за права детета као центром тих делатности, као и потребу да се на локалном нивоу развију планови за смањење насиља образовањем како младих тако и одраслих, и програми за увиђање, разумевање и сузбијање насиља.

Дати су примери добре праксе, али наведене и слабости система у заштити деце. Чуо се и глас деце о потреби веће партиципације у доношењу одлука које се тичу деце.

Произашле препоруке дебате су:

- хитно усвајање Акционог плана Националне стратегије за превенцију и заштиту деце од насиља;
- успешније умрежавање свих карика система за заштиту деце од насиља,
- видљивија друштвена и медијска кампања о нултој толеранцији према насиљу као и стављање акцента на примере добре праксе, а не на сензационалистичке, по правилу негативне трендове;
- потреба препознавања ресурса цивилног друштва у доприносу заштите деце у друштву;
- континуирана едукација родитеља, просветних радника и осталих грађана о уочавању и механизмима реаговања на ситуације насиља над децом;
- константан рад са децом од најмлађег узраста у превенцији вршњачког насиља, као и препознавање и начин реаговања на остале типове насиља;
- развој нових и унапређење постојећих образовних и културних садржаја за децу као подршка толеранцији и мултикултуралности.

УТОРАК, 2. октобар, 12:00-16:00 сати, Народна скупштина Републике Србије, Трг Николе Пашића

СЕДНИЦА УЧЕНИЧКИХ ПАРЛАМЕНАТА

- **Скуп представника ученичких парламената из тридесет општина у Србији кроз интерактивну дебату „Како препознати, шта урадити – за одрастање без насиља“**

Значајан традиционални део *Дечје недеље* представља сусрет ученика, у циљу партиципације деце у обележавању ове манифестације. Скуп је организован је као право скупштинско заседање, са правилима скупштинске процедуре (радно председништво, утврђени дневни ред, излагања ограничена на пет минута и званични усвојени закључци.).

Након што је поздравио учеснике, Дражен Зацера, потпредседник УО Пријатеља деце Србије је извршио примопредају модераторске улоге деци. Олга Девећ, ученица, била је модератор ове седнице, што је веома значајно јер је и ова улога препуштена деци.

Седници је присуствовало преко 70 ученика разних школа из целе Србије, а у информативној сесији су учествовали: проф. др Владимир Маринковић (потпредседник Народне скупштине и члан Одбора за права детета), Александра Калезић-Вигњевић (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања), Биљана Лајовић (Министарство просвете, науке и технолошког развоја), Оливера Зечевић (Министарство унутрашњих послова, чланица Савета за права детета Владе РС), Радка Пудилова (УНИЦЕФ), Јелена Ђурчић (експерт у области Јавног здравља). Седници су присуствовали и чланови Одбора за права детета као и шеф Одсека за послове у области популационе политике и финансијске подршке породици, Милена Антић Јанић

Проф. др Владимир Маринковић свечано је отварио седницу. Говорио је да је најважнија тема данас заправо „Како препознати, шта урадити“. Напоменуо је да је веома битно да се подигне свест о насиљу над децом и насиљу међу децом, да на томе треба свакодневно радити, али и да је такође јако битно да се и просветни радници едукују и подрже у овој борби.

Александра Калезић-Вигњевић је присутне упознала са тим да је израђена друга по реду „Национална стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља“. Напоменула је да се насиље увек дешавало и да га, нажалост, има свуда (школе, медији, спортске манифестације...) и да је

преко 70 одсто деце доживело неки вид насиља, док је 30 одсто деце посматрало насиље, ништа не предузевши. Осврнувши се на ову статистику, кроз дебату са ученицима, дошла је до закључка, да број жртава стално расте и да је неопходан константан ангажман читавог друштва.

Закључила је да је визија нове Стратегије да се унапреди свест као и превенција и едуковање и изврши повезивање свих одговорних система. Као посебну важност је истакла чињеницу да су по први пут деца имала улогу у изради Стратегије.

Затим је говорила Биљана Лајовић која је скренула пажњу на постојање тимова за борбу против насиља у школама, али и поражавајуће чињенице (кроз разговор са ученицима) да појединци не знају да такви тимови уопште постоје. Тимови постоје, али немају сврху уколико су они само слово на папиру, дакле, недостаје примена у пракси – рекла је Лајовићева. Лајовић је закључила је, у разговору који се развио, да ћемо отклонити насиље тако што ћемо се понашати ненасилно, инсистирати на превенцији и пријављивању већ постојећих случајева насиља.

Оливера Зечевић је представила улогу МУП-а у превенцији и санкционисању насиља. Напоменула је да се, уколико приметимо или доживимо насиље, треба обратити лично полицајцима, преко телефонског позива 192 или преко е-маил адресе info@mup.gov.rs.

Такође је упознала присутне са постојањем Закона о спречавању насиља у породици. Представила је и залагање полиције у решавању проблема насиља.

Радка Пудилова је представила интернет платформу U-Report (<https://www.facebook.com/ureportsrbija/>) чијом употребом млади доприносе развоју својих друштвених заједница, говоре о друштвеним проблемима, остварују и боре се за квалитетан живот. На овој платформи постављају се питања која функционишу попут анкете, подаци се статистички обрађују, све је анонимно, а подацима може да приступи само УНИЦЕФ.

Јелена Ђурчић је говорила о менталном здрављу деце и младих. Едуковала је присутне о менталној хигијени и њеном циљу- превенцији, очувању и заштита менталног здравља. Закључила да је јако битан вршњачки приступ, на нивоу локалне заједнице где ће се брзо и ефикасно одговорити на сваки проблем. Након излагања гостију и упознавања деце са проблемима и решењима, дошао је на ред главни део седнице – дискусија ученика на тему заштите деце од насиља. Резултати и препоруке представљени су у табели испод.

Проблеми	Препоруке
<ol style="list-style-type: none"> 1. Деца нису укључена у тимове за борбу против насиља 2. Млади су незаинтересовани за борбу против насиља 3. Недовољно промовисан проблем насиља 4. Тимови за борбу против насиља немају вредност јер су стављени у други план 5. Недовољно развијена комуникација! 6. Неразумевање родитеља 7. Неразумевање професора и одељенских старешина 8. Полиција ставља насиље у други план 9. Професори не гледају једнако на све ученике 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Питање борбе против насиља треба увести у редовну наставу, кроз неки предмет или као засебан предмет 2. Увођење тимова на ученичком парламенту(нпр. тим за борбу против насиља) који ће сарађивати са одељенским већима и чије ће се седнице одржавати бар на три недеље, да би деца била едукована о свему 3. Одржати радионице где ученици комуницирају са вршњацима и родитељима 4. Медији треба да усмеравају децу ка културном и безбедном животу 5. Подићи свест родитељима о проблемима

<p>већ бране и боре се само за фаворите</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Школски полицајци нису видљиви у школама 11. Превише се говори о лошим стварима те се деца истичу истим мислећи да су тако у центру пажње 12. Насиље се све чешће манифестује на спортским дешавањима 13. Поводом лажних профила на друштвеним мрежама, направљеним да би се неко злостављао, школе не предузимају ништа 14. На насиље се реагује само казном, што подстакне насилника да после неког времена настави да врши насиље 15. Млади се угледају само на лоше, деца су све поводљивија 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Упознати професоре са величином проблемаи с тим колико је битно покренути дисциплински поступак уколико је потребно 7. Остварити бољу комуникацију са психологом и педагогом школе 8. Објаснити стручним сарадницима школе који је њихов посао 9. Едуковати децу да треба да воле себе 10. Едукација оних који врше насиље 11. Ставити акценат на добре и лепе ствари у школама 12. Борба против насиља на спортским дешавањима 13. Наћи начин где ће ученици моћи да се ослободе свих брига и притиска који их чине конфузним и насилним 14. Подићи свест о постојању тима за заштиту деце од насиља у школама 15. Упознати децу са њиховим правима, али и са казнама и последицама које доноси кршење закона и кодекса понашања 16. Едуковати децу о штетности цигарета, алкохола, наркотика...
---	--

Ученици, учесници/це седнице учествовала су и у истраживању о насиљу над децом.

СРЕДА, 3. октобар, 11:00-13:00 сати, Републички завод за социјалну заштиту

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА

- **Посета и пријем деце Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања**

У Републичком заводу за социјалну заштиту, одржан је пријем “Отворена врата” који је традиционално везан за партиципацију деце у одлукама које их се тичу. На пријему су деца, чланови партиципативне групе Пријатеља деце Србије, у неформалној атмосфери имала прилику да учествују у радионици у којој су навели проблеме насиља над децом које у друштву уочавају, али и понудили решења за наведене проблеме. Своје закључке изнели су Милени Антић Јанић, начелници Одсека за послове у области популационе политике и финансијске подршке породици у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, која их је упутила у рад Министарства, а у раду им се придружио и са децом разговарао и глумац Петар Стругар.

Наиме, двадесет петоро деце узраста од 13 до 18 година, која су учествовала у радионици, у претходном периоду су дали допринос у развоју нове „Националне стратегије за превенцију и заштиту деце од насиља“, учествујући на састанцима Савета за права детета и у јавним расправама у више наврата.

Ово је била прилика да, заједно са активистима Пријатеља деце Србије, подсети на проблеме са којима се суочавају, али и да понуде решења. Након тросатног промишљања, разговора и дружења, као резултат радионице трајно остаје визуелна инсталација на којој су излистани проблеми деце у вези са насиљем и начин на који би они волели да их одрасли у њихово име реше.

Деца су на крају активности добила пригодне поклоне и заједно ручала.

ЧЕТВРТАК, 4. октобар, 13:00-14.30 сати, Скупштина града Београда

ДОДЕЛА НАГРАДА „НЕВЕН“ И „ДОБРА ИГРАЧКА“ -описано у делу извештаја А1 и А2

ПЕТАК, 6. октобар, од 12:00 до 13:30 сати, плато Градске општине Звездара

ФЕСТИВАЛ ДЕЧИЈЕГ СТВАРАЛАШТВА

- Презентација дечјег стваралаштва, креативне радионице, изложба на отвореном

Пријатељи деце Београда и Пријатељи деце Србије организовали су Фестивал дечјег стваралаштва, у сарадњи са општинским удружењима Пријатеља деце Београда. Планирано место одржавања фестивала био је галеријски простор Павиљона „Цвијета Зузорић“, на Калемегдану, међутим, из организационо-техничких разлога, дошло је до промене локације, па је фестивал реализован на платоу, испред Градске општине Звездара.

Програм је конципиран тако да промовише и афирмише право на игру, стваралаштво, културу и креативност, квалитетно слободно време, изражавање способности, знања и вештина сваког детета, без обзира на узраст уважавајући различита дечја интересовања. Фестивал је био и прилика за представљање активности које доприносе остваривању права детета у инклузивном окружењу, њиховој пуној партиципацији и интегрисању, са акцентом на право на игру и стваралаштво, квалитетно слободно време и рекреацију. Програм је реализован под покровитељством Министарства за рад, запошљавање социјална и борачка питања Владе Републике Србије и Скупштине града Београда.

Учеснике Фестивала поздравили су у име организатора фестивала, Весна Ристић, председница Извршног одбора Пријатеља деце Београда, а у име Градске општине Звездара, Мирослав Мариновић, члан већа ГО Звездара.

У програму је учествовало **138** деце и младих у присуству око **250** деце, професора, васпитача, директора школа, родитеља, представника Пријатеља деце Београда, Србије и општинских удружења Пријатеља деце. Учесници програма била су деца из предшколских установа, основних и средњих школа, деца са развојним тешкоћама, деца из маргинализованих група, уметници, чланови општинског већа Звездаре и јавне личности.

Програм је почео свечаном песмом Фестивала „**Деца су украс света**“ коју су извели сви учесници фестивала, заједно са водитељем програма, Предрагом Вуковићем Пеђолином. Поред бројних дечијих плесних, музичких и других наступа, учествовали су и писци за децу, Славка Петровић Грујичић и Божидар Пешев.

У оквиру програма су наступили:

ПУ Чукарица, Дечји вртић „Радосно детињство“; Плесни трио ОШ „Деспот Стефан Лазаревић“; Дует из ОШ „Вук Караџић“Рипањ; ОШ „Светозар Марковић“; Школа за основно и средње

образовање „Антон Скала“, Стара Пазова; ОШ „22.октобар“ из Сурчина; ОШ „14.октобар“, Едукативни центар „ЛекАрт“; ОШ „Иво Андрић“; КУД „Карађорђе“.

СУБОТА, 6. октобар, 11:00 -13:30 сати, Геронтолошки центар Београд - Дом Бежанијска коса Београд

МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА

- **Размена стваралачких искустава кроз активности деце и старих**

Мостови међу генерацијама, традиционални део програма Дечије недеље је сусрет деце и старих који промовише и развија међугенерациску солидарност и културу толеранције и сарадње, а код деце и младих подстиче поштовање животног искуства старих суграђана/ки. Успостављањем квалитетне комуникације између деце и припадника других генерација јесте један од темеља ненасилне комуникације, као и прилика за размену искустава и вештина и успостављање квалитетног и отвореног односа између деце и старих.

Сусрет и дружење деце из основних школа Новог Београда и Земунa и корисника Геронтолошког центра Београд - Дома Бежанијска коса, организован је 6. октобра кроз игровне и стваралачке радионице које су се одржавале на паралелним пунктовима на тему „Моје је право да живим срећно и здраво“. Свако од нас има неко своје виђење среће и оно што срећа лично за њега значи, али је активност показала и подржала идеју да је међугенерациска солидарност и размена потребна, важна и друштвено незаменљива. Присутне је на почетку поздравила Ивана Трнчић, управница Геронтолошког центра Београд - Дома Бежанијска коса. Деца и корисници Дома заједно са запосленима и активистима подели су идеја и покушали да у заједничком „раму“ изведу поруку или направе симбол среће - неко кроз слику, неко кроз стих, а неко кроз вештину прављења предмета од папира. Сем дивних зидних паноа, највећи успех види се у заједничком делању, заједничкој енергији деце и одраслих и стварању доброг духа који нас прати до наредне Дечије недеље и неког новог дружења.

НЕДЕЉА, 7. октобар, од 11:00 – 13:00 сати

Национална он-лине кампања: „ЗАГРЉАЈ – за одрастање без насиља“

Као подршка превенцији и заштити деце од насиља и подстицање толеранције у читавом друштву пре и у току Дечије недеље организована је он-лине интернет кампању „ЗАГРЉАЈ – за одрастање без насиља“. Позвали смо све наше грађане/ке, да фотографишу и овековече тренутке у коме је као симбол ненасилне комуникације ЗАГРЉАЈ. Фотографије загрљаја са члановима/цама породице, пријатељима/цама, колегама/иницама, школским друговима/арицама и другим драгим особама постављане су на друштвене мреже са хештегом #zagrljajDN. На овај начин сви заједно промовисали смо љубав, блискост и толеранцију, а фотографије са наведеним хештегом Пријатељи деце Србије поделили су на својим друштвеним мрежама.

Фотографије се могу видети на следећем линку: <http://bit.ly/2PV6yPU>

Реализација Програма Дечје недеље на локалу

Дечија недеља је манифестација која обједињује све актере локалних заједница, а којој се сем деце сви радују, па је као и до сада обележена широм Србије. У многобројне програмске активности укључиле су се сем локалних самоуправа и организација Пријатеља деце Србије и: школе, предшколске установе, као и остале релевантне институције образовања, културе, социјалне заштите (библиотеке, читаонице, галерије...), као и организације цивилног друштва.

Партиципација деце и младих у програмима и активностима Дечије недеље је једна од најважнијих програмских циљева и примера добре праксе, који и даље треба развијати. Локални медији су се изузетно ангажовали у преношењу активности Дечије недеље.

Представници локалних самоуправа у сарадњи са локалним организацијама Пријатеља деце и другим партнерима, о реализацији програма Дечије недеље послали су Пријатељима деце Србије наративне извештаје који показују да је централна тема препозната и програмски подржана. Извештаји су анализирани зарад програмског унапређивања Дечије недеље, као и уочавања других важних тема.

Административни послови

Административна задужења у Дечијој недељи везаних за Уредбу Владе Србије, (израда, штампа и дистрибуција промотивног материјала и поштанских марака, израда, штампа и дистрибуција доплатних марака, дистрибуција комплетног пропагандног материјала и доплатних марака свим школама и локалним самоуправама у Србији, министарствима, установама културе...), су обављена на време и на устаљено најрентабилнији и најефикаснији начин. Приметно је поскупљење одређених услуга из ове ставке буџета, из године у годину, што се мора имати у виду у планирању буџета Дечије недеље у будуће.

Пријатељи деце Србије су и ове године успели да обезбеде бесплатне сале за програме, као и учешће великог броја ангажованих особа и услуга у Дечијој недељи, на волонтерској бази. Ове године Дечију недељу су подржали: Модна кућа МОНА, Продуцентска кућа НИРА, Књиговезница Паштрмац, Скупштина града Београда, Републички завод за социјалну заштиту, Народна скупштина РС, Геронтолошки центар Београд... У реализацији програма показан је квалитетан ниво сарадње са јавним, али и приватним сектором.

Медијски извештај

Присутвом својих новинара и репортера у току Дечје недеље, активности су испратиле националне новинске агенције, и следеће медијске куће: „Политика“, „Радио телевизија Србије“, ТВ „Пинк“ „Радио Београд“, „ТВ Коперникус“, „ТВ Наша“, „Новосадска ТВ“ Медији дијаспоре, „Вечерње новости“, „Данас“, „РТВ Студио Б“, „Блиц“, „24 часа“, „Нарру TV“, „ТВ Sky“, „Инфобиро“, многобројни национални и локални часописи, као и велики број локалних штампаних и електронских медија који су испратили дешавања у Дечијој недељи у својим локалним заједницама. Програм је представљен и на сајтовима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Народне Скупштине Републике Србије и Скупштине града Београда. Интернет портали су кроз десетине чланака испратили догађаје. На сајту Пријатеља деце Србије и нашим странама на интернет друштвеним мрежама вођена је кампања промовисања централне теме Дечије недеље, пре, за време, као и након манифестације. Пријатељи деце Србије су фотографисали и снимали све догађаје централног програма Дечје недеље.

А.5. ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈБОЉУ ДЕЧЈУ КАРИКАТУРУ „МАЛИ ПЈЕР“

У 24. години постојања постојања „Малог Пјера“, пета је година како се ово такмичење налази у Календару такмичења и смотри Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а на иницијативу и у организацији Пријатеља деце Србије. Такмичење је на овај начин постало национално и обухватило је изузетно велики број учесника.

На овогодишњем националном конкурсy, учествовало је преко 9.000 основаца из целе Србије. После школских, општинских, дошле су и окружне изложбе и такмичења у 21 месту, на које се пласирало 3.490 ученика. На финалну - републичку селекцију упућено је 306 дечјих радова.

Стручни жири у саставу: Горан Дивац, карикатуриста и председник жирија, Тошо Борковић, карикатуриста и аутор логоа „Малог Пјера“ и Александар Загорац, наставник ликовне културе - одабрао је за ову изложбу колекцију од 58 дечјих радова, а наградио је 18 аутора из Ниша, Прокупља, Београда, Сомбора, Старе Пазове, Титела, Трешњевца...

Пристигли радови ученика основних школа из целе Србије најчешће су инспирисани темама везаним за породицу, школу, спорт, културу, заштиту животне средине, али и негативним појавама у друштву као што су апатија, насиље, отуђење, корупција, кич... Поруке су најчешће кратке и сажете у једноставну мисао упућену свету одраслих.

Такмичење „Мали Пјер“ доприноси увођењу иновација у наставни програм и ваннаставне, слободне активности ученика у програму ликовне културе, а својим порукама и темама подстиче ученике да унапреде своју креативност и да путем карикатуре на занимљив и инвентиван начин изразе своје ставове и виђења појава и изазова у друштву, школи, породици...

Градска и општинска такмичења организовала су општинска и градска удружења Пријатеља деце, активни наставника ликовне културе у сарадњи са школским управама и колегама из цивилног сектора. **„Мали Пјер“ подржавају Министарство просвете, науке и тех. развоја и Министарство културе и информисања.**

У име Пријатеља деце Србије, на отварању републичке изложбе и доделе награда у ОШ Скадарлија у Београду, 22. маја 2018. године, присутне је поздравила Ива Ераковић, извршна директорка Пријатеља деце Србије, говорећи о значају подршке креативности и уметничком изразу у образовању, као и значају повезивања школских и ваннаставних активности. Захвалила се свим покровитељима, организаторима, деци, школама, наставницима и родитељима на подршци дечјем ликовном изразу. Горан Дивац председник Стручне комисије, говорио је о значају „Малог Пјера“ као начина за креативни и образовни развој деце, посебно се осврнувши на тежини у одабиру најбољих у обиљу изузетних радова.

Награђеним ученицима награде су доделили Ива Ераковић и чланови републичке комисије. Награђенима су уручени комплети прибора за цртање, књиге и дипломе, а Горан Дивац је првонаграђенима поклониио и по једну своју карикатуру. Изложби су присуствовали представници Пријатеља деце Србије и локалних организација Пријатеља деце, награђени ученици са професорима и родитељима, ученици и наставници београдских основних школа, ликовни педагози, уметници... Програм је водио глумац Иван Пантовић.

За реализацију програма урађени су каталог, плакат и позивница, ЦД са промотивним материјалом и свим изложеним радовима. За награђену децу, наставнике, као и госте изложбе приређен је ручак и освежење.

Пријатељи деце Србије су активно представили све фазе „Малог Пјера“ на друштвеним мрежама и сајту.

Б. Посебни програми и активности

Б1. Деца у акцији! Одрасли и деца заједно ка сигурном и безбрижном детињству

Пријатељи деце Србије, у сарадњи са канцеларијом УНИЦЕФ-а у Србији и Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, реализовали су пројекат *Деца у акцији! Одрасли и деца заједно ка сигурном и безбрижном детињству*, чији је циљ да се допринесе смањењу насиља над децом кроз активно укључивање деце у процес доношења новог стратешког оквира за заштиту деце од насиља.

Пројекат је трајао од 1.9.2017 до 1.3.2018. и реализовао се у четири града Србије (Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац) с тим да се преко активизма деце проширио и на 26 општина широм Србије преко два догађаја у Народној скупштини, за време Дечје недеље и за време Светског дана детета, који су окупили децу и навиши ниво политичког лидерства и институционалног оквира за децу (Министре, државни секретаре, помоћнике министара, народне посланике, заменицу заштитника грађана и повереницу за заштиту равноправности, представнике цивилног друштва, медија и многе друге), као и путем националног он-лајн истраживања о ставовима и препорукама деце везаним за заштиту деце од насиља.

Да би се деца укључила, реализовано је акционо, квалитативно, квантитативно, партиципативно истраживање, као и онлајн истраживање путем друштвених мрежа посредством интернета (по први пут у свету користећи технологију chatbot чиме су Пријатељи деце Србије били део глобалних иновација за децу).

Посебно смо поносни на квалитативно истраживање које користи игру као инклузивни начин рада са децом, где се обезбеђује учешће деце на близак и забаван начин.

Пројекат је посебно рачуна да буду укључена и деца која одрастају у отежаним условима због неког личног својства односно соцо-економског или здравственог статуса.

Имајући у виду ниво заинтересованости детета, могућности и принцип волонтеризма, циљ је био да се сагледа дечја перспектива о насиљу и формулишу препоруке за системску подршку и заштиту деце од насиља, које су узете у обзир приликом писања нове Стратегије за превенцију и заштиту деце од насиља захваљујући дечјем активизму који је на пројекту негова у раду Пријатеља деце Србије после паузе од година када је последњи пут ПДС имао групу деце која се бавила активизмом у заједници и јавним заступањем дечјих права, посредством пројекта „Укључивање деце и младих у јавно заступање за доношење и имплементацију Локалних акциони планови за децу¹“. Овај податак не треба помешати са традиционалним неговањем волонтеризма и активизма младих за децу као кориснике, јер су овде деца била у партнерској улози на ретко високом нивоу партиципације а то је највиши ниво - сарадња деце и одраслих.

У жељи да додатно осигурамо укљученост деце у процес разматрања мера којима се утиче на смањење насиља над децом тј. заштиту деце од насиља, формирана је и дечја група „Деца у акцији!“, чији су чланови/це у пратњи сарадника Пријатеља деце Србије учествовали у Јавним

¹ Пројекат је имао за циљ да обезбеди партиципацију деце и младих како би УН Конвенција о правима детета заживела и у свакодневном животу кроз локалне и националне политике државе за децу (први Национални план акције за децу који је усвојен а који је пратило доношење Локалних планова акције за децу, пројекат је трајао од 2006 до 2011 и реализовао се у 12 општина у Србији од стране експерата Пријатеља деце Србије, уз финансијску подршку УНИЦЕФа).

расправама у вези доношења нове Стратегије за заштиту деце од насиља, као и на седници Савета за права детета Владе РС на исту тему.

Пројекат користи методологију партиципативног истраживања како бисмо заједно са децом континуирано утицали на доносиоце одлука, да се глас деце чује, али да се заиста и уважи у највећој могућој мери, сагледавајући општи принцип остварења најбољег интереса детета, као и начела УН Конвенције о правима детета, која поред осталог дефинише права на партиципацију и дечју заштиту за свако дете.

Резултате истраживања можете видети [овде](#).

Б2. Пројекат „Лабораторија будућности“ (Easmus+, Future lab)

Пројекат се реализује у периоду март 2017 - јун 2018. Састоји се из реализације 3 међународна тренинга на тему социјалне инклузије и одрживог развоја, са партнерима из Немачке, Хрватске, Украјине и Бугарске, а лого Пријатеља деце Србије наћи ће се и на приручнику за активизам на пољу одрживог развоја, на енглеском језику и биће директно промовиасан у 5 европских држава те на релевантним сајтовима ЕУ. Пројекат је финансиран од стране федералне јединице Савезне Републике Немачке, Баден-Виртемберг, и кофинансиран од стране ЕУ програма за младе „Еразмус плус“.

Први тренинг реализован је у августу 2017. у Хрватској, други крајем октобра 2017. у Украјини, а трећи почетком марта 2018. у Немачкој.

Циљ ПДС-а је био да се јачају капацитети волонтера ПДС-а како би рад са децом био квалитетнији те осигурана међугенерациска сарадња, односно дугорочно обезбеђивање подмлатка организације, те допринос одрживости организације кроз неговање следеће генерације лидера у организацији. Сви учесници пројекта, стекли су међународно признату сертификацију стечених компетенција преко система Youthpass чиме ПДС активно ради на личном и професионалном развоју својих волонтера/ки како би деца као крајњи корисници имала што боље узоре.

И овај пројекат као и сарадња са Енглеском, има посебан у развоју организације у области међународне сарадње.

Б3. Пројекат Срушимо зидове – Магична кутија

У Србији данас живи око 9000 деце без родитељског старања, од којих је око 1500 и даље смештено у институције. Око педесет процената деце у институцијама су са неком од сметњи у развоју, што додатно отежава њихову могућност партиципације у друштву. Истраживања показују да су деца која живе у институцијама лишена индивидуалног приступа (велики број деце на једног васпитача, који, нажалост, није у могућности да им се посвети у довољној и потребној мери) и контакта са децом која живе ван институција, што доказано резултира смањеним шансама за социјалну интеракцију, а самим тим и квалитетан живот и успешну социјалну инклузију. Осим тога, у нашем друштву и даље постоји неразумевање процеса социјалне инклузије, као и стереотипа и предрасуда о деци са инвалидитетом, а поготово о деци на институционалном смештају. Студенти ресорних факултета немају довољно праксе у директном раду са децом, поготово са децом на институционалном смештају, док је сагоревање професионалаца у институцијама, према нашим подацима, све чешћа појава.

Како бисмо одговорили на неке од горе наведених проблема, у оквиру Програма социјалне заштите Пријатеља деце Србије у претходне четири године континуирано настојимо да развијемо

модел социјалне услуге Срушимо зидове. Циљ нашег “расциглавања зидова” је да подржимо процес социјалне инклузије и унапредимо систем социјалне заштите деце без родитељског старања која живе у институцијама (до деинституционализације). А како? На неколико начина: кроз директан рад са децом, студентима, професионалцима, родитељима, медијима, представницима цивилног друштва, а осим тога и кроз континуирани процес утицаја на доносиоце одлука кроз јавне дебате, презентације, састанке и предлоге за побољшање политика у овој области.

Кроз претходне фазе пројекта је реализовано више десетина радионица са децом, тренинга са студентима, представницима институција социјалне заштите, медијима, донето више докумената, споразума о сарадњи, кратких филмова, приручник, итд. Срушимо зидове – Магична кутија је још један у низу настојања и подстицаја којим се трудимо да оснажимо институције социјалне заштите и доносиоце одлука да покрену дијалог и подсакнемо квалитетнији рад са децом на институционалном смештају, како би њихов раст и одрастање били квалитетнији и инклузивнији. Кроз пројекат је реализован тренинг за представнике 13 институција социјалне заштите у Србији, наша методологија рада са децом је промовисана и подељена са најважнијим актерима у области и дата на употребу широј јавности, како у Србији, тако и региону.

Б4. U Report - Укључивање младих у решавање друштвених изазова кроз процес иновација и партиципације

У децембру 2018. године УНИЦЕФ Србија је покренуо U Report, платформу која промовише учешће младих и омогућава свима да путем порука одговоре на упитнике, извештавају о проблемима, подрже права детета и добију прилику да се њихов глас чује до највиших нивоа доносилаца одлука.

Пријатељи деце Србије ће, уз финансијску подршку УНИЦЕФ-а, у првој половини 2019. године организовати низ радионица и тренинга са циљем промоције U Report платформе, како би омогућили младима, узраста 14 до 23 година, да активно учествују у променама за добробит заједнице, али и како би охрабрили укључивање младих у решавање друштвених изазова кроз процесе иновација и партиципације.

Млади ће добити прилику да стекну знање и о вршњачкој презентацији, социјалним иновацијама, акционом планирању, лидерству и маркетиншким тајнама у раду са младима.

Директно ћетокотом 2019. бити обухваћено 7,600 младих из преко 20 општина Србије, посредством ефекта мултипликације

Остале активности – нови подстицаји и иницијативе

Чланови Управног одбора и други заинтересовани активисти Пријатеља деце Србије, као и извршна директорка организације, на различите начине били су активни у реализацији програма, учествовали су по позиву или по дужности на различитим стручним скуповима, конференцијама, округлим столовима, фестивалима и другим јавним манифестацијама, као и семинарима и едукацијама од важности за децу и јавно деловање којим се доприноси заштити, промоцији и остварењу права детета у духу позитивних промена, савремених кретања и остваривања циљева у складу са међународним и националним позитивним прописима који доприносе добробити деце.

Између осталог, учествовали смо у свим јавним расправама у вези доношења нове Стратегије за заштиту деце од насиља, као и на седници Савета за права детета Владе РС на исту тему, као и у припреми пратећег акционог плана. Извршна директорка је представљала организацију на

стручном скупу „Деца и медији“ у организацији Покрајинског омбудсмана у Новом Саду(26.04.2018.), као и међународној конференцији „Хранитељство као подршка раном развоју (Нови Сад, 15.05.2018). У току 2018. ПДС је изнео и два веома важна истраживања о насиљу над децом: <http://bit.ly/2VdwK9w> и <http://bit.ly/2UUAbpB>

Кроз Мрежу организација за децу (МОДС) радили смо на активностима заступања и заговарања код доносиоца одлука и учествовали у јавним кампањама. Активни смо учесник састанака, радних група и тренинга у организацији МОДС-а, а директорка Ива Ераковић је активна као члан извршног одбора Мреже. Дражен Зацерио је у 2018. години изабран за председника скупштине НАПОРА.

Гостовали смо у различитим ТВ и радио програмима, и појавили се као саговорници или реализатори активности које су у више десетина чланака представљени у штампаним медијима.

У току 2018. активиран нови веб-сајт организације, а видљивост рада организације постижемо и кроз друштвене мреже Фејсбук, Твитер и Инстаграм.

У току 2018. Управни одбор је иницирао, а затим је и реализован пакет правилника о функционисању организације, као и нови правилник о додели Признања „Добра играчка“. Континуирано подносимо конкурсну документацију за предлоге нових пројеката, како код домаћих, тако код страних донатора. У сталном смо процесу организационих и програмских унапређивања, оснаживању младих волонтера, сарадника и стручњака, као и унапређивању програмског рада и пратећих процедура и докумената. У процесу даљег развоја користимо позитивна искуства која усмеравамо у даљи развој.

Испред Управног одбора Пријатеља деце Србије,

Ива Ераковић,

Извршна директорка